

MÁRTON LÁSZLÓ

Régi rigó

E. arra ébredt, hogy azt mondogatja magában: „régirigó... régirigó...” Közben – talán a két szó hangzása miatt – olyan érzése támadt, mintha szekéren zötykölődne vagy zakatoló vonaton rázkódná. Mintha egy ormótlan fagolyóbis, vagy inkább egy üres kábeldob gurulna egy lejtős dűlőúton. Mintha ő maga volna ez a guruló valami, és az is ő volna, aki nézi.

Régirigó...

Régirigó...

Húszas évei közepén járó, fiatal nő mondogatja ezt a két szót. Habozás nélkül kiírjuk a teljes keresztnevét: E. annyi, mint Eszter. Rejtőzködhetne a kezdőbetű mögött Edit vagy Erika is, Etelkáról nem is beszélve, ők azonban egy másik történet hősnői. Ezt az E. betűt egy bizonyos Eszternek juttatjuk, ami azt jelenti, hogy továbbra is a kezdőbetűvel fogjuk őt jelölni, vagy azért, mert a betű formája különösen alkalmasnak látszik a szétszórt jellemvonások összegereblyezésére, vagy mert arra az E betűre emlékeztet bennünket, mely Plutarkhosz tudósítása szerint egy álomfejtő jóshely homlokzatára volt kifüggesztve.

Egy álomfejtő most is jó szolgálatot tehetne, hiszen E. azért mondogatta – félig még öntudatlanul – a zakatolást, rázkódást idéző két szót, mert a régirigóval álmodott. Álmában olyan közel volt hozzá a régirigó, hogy akár meg is érintette, meg is foghatta volna.

Mondta is Dezsőnek, hogy a régirigóval álmodott. Dezső valamikor hajnalban érkezett vissza a városból vagy honnét, és még aludni szeretett volna. Megzavart álmában kedvetlenül dűnnyögött néhány összefüggéstelen szót, miközben átfordult a másik oldalára. Csurom izzadság volt a fehér póló, melyet pizsamafelső helyett viselt, és a párnája is bizonyára nedves volt a verejtéktől, de ezt E. már nem látta, mert addigra fölkelte, és kiment a fürdőszobába.

A fürdőszobát leginkább megszokásból nevezték fürdőszobának. Igaz ugyan, hogy volt benne fürdőkád, ezt azonban a kerek kútból húzott vízzel kellett volna megtölteni. Vízet húzni, egy egész fürdőkádra valót, fáradságos munka, a bűvárszivattyút pedig, mely egy másik bűvárszivattyút volt hivatva pótolni, ugyanúgy ellopták, mint amazt, és mint annak az elődjét is. Így tehát mosdásra, tisztálkodásra inkább egy sárga műanyag lavór volt használatos. A kádon és a lavóron kívül egy rózsaszínű felmosóvödör és egy borotválkozótükörrel nyilvánított falitükör tette fürdőszoba jellegűvé a fürdőszobát.

E. futólag belenézett a tükörbe, mintha arról akart volna megbizonyosodni, hogy ő maga megvan-e, létezik-e még. Aztán egyszerre csak megtorpant; egy mélyebbre ható pillantással vette szemügyre a tükörképet. Valami különös dolgot észlelt, ami eddig még nem tűnt föl neki. Tett egy kisebbfajta fölfedezést, ha nem is éppen örvendeteset. Azt vette észre, hogy a homloka fölött egy kerek folton megritkult a haja. Tulajdonképpen csaknem teljesen kihullott.

Nem értette, hogy ezt miért csak most veszi észre, miért nem látta eddig is már. Mikor tűnt el, hová lett a haja erről az ezüsttallérnyi helyről? És vajon egyenként vándoroltak el a másfél arasznyi, fekete szálak, vagy csoportosan zajlott a szökés?

Visszament a szobába, megnézte a párnáját, de a fehér párnahuzaton csak egyetlenegy hosszú fekete hajszál húzódott végig, mintha egy rajzoló akarta volna egy könnyedén húzott, finom vonallal kettéosztani a fehér négyszöget. Bezzeg a másik párna telis-tele volt gesztenyebarna, rövid hajszálakkal, melyeket a verejték összetapasztott és egy árnyalattal sötétebbre színezett az eredetinel. Mintha valaki Dezső tószomszédságában ruhát varrt volna, vagy éppenséggel magát a fiatal férfit varrta volna össze, és aztán kiszedte belőle a fércet.

A Dezsőnek nyomasztó gondjai vannak. Ezért izzad álmában, és ettől hullik a haja. A feje búbja már teljesen kopasz, de oldalt is észrevehetően ritkul. Azzal vigasztalja magát, hogy férfiaknak olykor kifejezetten jól áll az ilyesmi, mert arról tanúskodik – és ezt neki, E.-nek nem szégyellte részletekbe menően kifejteni –, hogy az illető sűrűn és intenzíven élvezi az életet. Pedig a nyomasztó gondok unalmasak, és a nyomasztó gondokkal küszködő ember még náluk is unalmasabbnak rémlik, főleg akkor, ha életének egy régebbi, gondtalan korszakában kötöttünk vele ismeretséget, amikor még szín pompás egyéniség volt.

Régi rigó...

Régi rigó...

Ez a nagyokat zökkenő két szó egy pillanatra szétszórta, majd ismét összerántotta gondolatait. Háttérbe szorította azt a kívánalmat, hogy jó volna reggelizni, sőt a kutyának is el kellene készíteni az enivalóját, tarhonyát szalonnabőrrel. Elhallgattatta azt a belső ösztönzést, hogy utánanézzon, van-e még annyi víz a külső vizesvödörben – ez egy barna műanyag vödör volt –, amennyivel megmosakodhat, vagy mégiscsak muszáj lesz hálóingben kimenni a kúthoz.

Megpróbálta felidézni az imént látott álmot, ahogyan egy elriasztott, elillant lény hült helyét közelítjük meg. Azt akarta, hogy ismét közel kerüljön a régi rigóhoz. Hogy megérintse. Hogy a kezébe vegye. Egyszerre csak – már megint! – úgy hevert előtte a gyermekkor, saját gyermekkora, olyan egyszerűen és áttekinthetetlenül, mint egy nagy, mocskos tojás, melyet ebben a pillanatban teljesen kitölt a régi rigó.

E. megborzadt attól a gondolattól, hogy fel kell törnie a tojást, vagy ha nem töri fel, az megreped magától is. Persze tisztában volt vele, hogy ez a tojás csak

egy hasonlat, egy költői kép, ám ez egy okkal több volt, hogy kiszolgáltatottnak érezze magát.

Maga a gyermekkor talán létező dolog? Azonos-e a naptári évek összegével? Ki tudjuk-e jelölni a kezdetét és a végét? Meg tudjuk-e szólítani, legalább olyan hozzávetőleges érvénnyel, mint édes hazánkat, meg tudjuk-e arra kérni, hogy fogadjon a szívébe?

A Dezső mondogatta egy ideig, hogy az álmoktól és az emlékektől minden reggel újra meg újra meg kell szabadulni. A reggel mint napszak nem arról szól, hogy kivilágosodik az ég és fölkel a nap, hanem erről az ismétlődő szertartásról. A reggel végzett fürdéskor, mosdáskor – jelentette ki egy ízben Dezső – minde-
nekelőtt azt öblítjük le magunkról, ami személyiségünk éjszakai oldalán tapadt meg; de az álmoktól és az emlékektől akkor szabadulunk meg aznapra végérvényesen, amikor felállunk a reggelizőasztal mellől.

Amikor azonban ezt kijelentette, világosan látszott az arcán, hogy igazából nem a táplálkozásra, hanem az anyagcsere másik végpontjára gondol, és ezt E. még annál is visszatetszőbbnek érezte, mint hogyha Dezső nyíltan összekapcsolta volna az ébredés kor elvárható kijózanodást a végbél kiürítésével.

De amióta nyomasztó gondjai vannak, a férfi ritkábban fejt ki és rövidebbre fogja még az ilyesfajta bölcsességeket is.

Arról, hogy a rigót nem lehet kézbe venni, E. azon a nyáron győződött meg, amikor szülei beíratták az általános iskolába, majd – a beiratkozástól teljesen függetlenül – közölték vele, hogy elválnak.

A beiratkozásra egy tanteremben került sor, melynek zöldre volt festve a fala. Szép szögletes vályúk lógtak a mennyezetről, rács volt az aljukon; a rács mögött életfogytiglani tanulásra ítélt neonsövek hunyorogtak, ők is gyönyörű zöldes-fehér fényt bocsátottak ki magukból, és a platánok lombján keresztül az utcáról is aranyló zöld árnyalatokban szűrődött be a fény.

Az asztal mögötte egy nagy, kövér nő – egy néni! – ült és uralkodott. Vastag füzetek és nyomtatott papirosok tornyosultak előtte, és olyan szépen mosolygott, hogy E.-nek muszáj volt benéznie az asztal alá, hátha a kövér nőnek még a térde kalácsa, sőt még az aszfaltbontó kalapácsra emlékeztető cipősarka is mosolyog lent a félhomályban; de aztán valaki – mint kiderült, egy másik gyerek, egy kisfiú – ököllel a nyakszirtjére sújtott, egy felnőtt hang pedig így szólt: „Aki túlságosan kíváncsi, az hamar megöregszik!”

Néhány hónappal később, amikor meghallotta – bár nem értette, mit jelent –, hogy a bíróság az anyjának ítélte, és a régi utcanév helyett egy újat, idegenül hangzót kellett lakcímként bemondania, nem a zöld fényű szép iskolában, hanem egy másikban, ahol semmit sem látott szépnek, még a november első hetében kikapasztott piros zászlót sem: akkor, néhány hónappal az ökölcsapás után E. megértette, hogy ő bizony kíváncsi volt, és ezért büntetésből hamar megöregedett.

Hat és fél éves volt, mégis öregebbnek hitte magát, mint a botra támaszkodó, görnyedt öreg nénik, pedig nem volt neki semmi baja. Azaz valami baja mégiscsak lehetett, máskülönben aligha vitték volna azokra a hosszan elhúzódó, szokatlan és kellemetlen orvosi vizsgálatokra, melyek eredményeiből ő akkor egy szót sem értett. Azzal vigasztalták, hogy: ezek a szavak latinul vannak, és majd ha nagy lesz, úgyis meg fogja tanulni a jelentésüket. Annyi mégis kiderült, hogy lett volna egy ikertestvére, aki nem született meg. Van is, meg nincs is. Nem élő, de nem is halott. Egy kis gombóc lett belőle, és úgy maradt, nem nőtt nagyobbra. Nincs keze, nincs lába, nincs feje. Semmije sincs.

Azaz valamije mégiscsak van. Háza vagy lakása vagy tokja vagy doboza, egy szóval, az a hely, ahol meghúzta magát, ahová befészkelődött. Ez a hely pedig, bármilyen furcsán hangzik is, őbenne van, E.-nek a testében. Az történhetett, hogy amikor ott ültetek az anyuka hasában, és unatkozottatok, elkezdtek bújós-kázni, és a testvére benned bújt el, te pedig nem vetted észre.

Ami nem is csoda, hiszen egy ilyen kis bujkáló gombócot röntgenkészülékkel is alig lehet észrevenni.

Elhangzott az a különös kifejezés, hogy „jóindulatú daganat”, és hogy operálni kellene. E.-nek rögtön az a mondat jutott az eszébe, mely így kezdődik: „Digi, Dagi, Daganat kergeti a halakat...” Talán bizony halak is úszkálnak az ő hasában, és az ő digi-dagi testvére azokat kergeti. Neki meg olyankor fáj a hasa. És mert az oldalát furdaló kíváncsiságtól hamar megöregedett, azt is tudta, mi fán terem a jóindulat. Az ő testvére jóindulatú, mindenkinek mindig jót akar. A halakat is jóindulatból kergeti, mert neki, E.-nek akarja ajándékozni őket, és nem tudja, hogy az neki fáj.

Az ő testvére csak egy kis digi-dagi, mégis ugyanolyan jóindulatú, mint a Jóisten, aki szintizta jóindulatból teremtette a világot. Arról már nem tehet, hogy neki, E.-nek fájdalmai vannak. De aztán a fájdalmak egy idő múlva megszűntek, az orvosok pedig úgy döntöttek, hogy nem operálják a jóindulatú daganatot, nem bolygatják. Ugyanezért E. csakhamar megfeledkezett a jóindulatról, a másokéről is meg a sajátjáról is.

A gombócról azonban nem feledkezett meg, arra gyakran emlékeztette őt az ebéd. Ha túrógombóc került a tányárjára, melyen úgy fehérlett a porcukor, mintha hintőpor lett volna, neki remegni kezdett a gyomra. A szilvágombócot óvatosan hasította fel, mert arra gondolt: hátha most az egyszer szilva helyett az ő meg nem született ikertestvére van beletöltve. A levesben úszkáló hús- és májgombócokat nem akarta megenni, és nem volt hajlandó elárulni, hogy miért nem. Hogyan is mondhatta volna el azt a rettentő gyanút, mely vakító fénnel rémlett föl benne, és annyira lesújtotta, hogy évekig nem tért magához?

Akkoriban jött rá egy ingerült vita foszlányaiból, hogy nemcsak ez az egy testvére maradt meg nem születve, hanem volt előtte – lett volna – több is.

Abban a házban, ahová az iskolai beiratkozás után került, szinte mindennap gombóc volt ebédre, mert azt a gyerekek szerették. E. is boldogan ette a gombócot, mert akkor még nem volt annyira kíváncsi, mint később, vagy ha kíváncsi volt is, még nem öregedett meg. Még nem fojtogatta az a kényszerítő erejű hiedelem, hogy amikor összeszorul a szíve és gombócot érez a torkában, olyankor a bújócskázó-kergetőző testvér akar az ő száján keresztül kibújni, világra jönni.

Azt a hegyet, melynek délkeleti lejtőjén a ház állt és a hozzá tartozó nagy kert elterült, úgy hívták – hívják ma is –, hogy Testvérhegy. E. később, már felnőtt nőként nehezen tudta elhessegetni azt a szerfölött ostoba gondolatot, hogy az ő testvéreinek felbukkanása összefügg a hegy nevével. A Testvérhegyen töltött sivar, unalmas hetek megérlelték E.-ben a testvériséget, méghozzá annak egy torz válfaját. Máskülönben az ő bújócskázó testvére talán sohasem jelentkezett volna, nem adott volna életjelet magáról... talán felszívódott volna nyomtalanul...

A beiratkozást követő napon kora reggel fölébresztették, és elvitték a Testvérhegyre, egy bizonyos Márti mamihoz. Évekkel később tudatosodott benne, hogy akkor látta utoljára együtt a szüleit. Ami utána következett – olykor elkerülhetetlen volt, hogy személyesen is találkozzanak –, az már két idegenné vált ember súrlódása volt, nem pedig együttlét.

Mondta neki az anyja – a szokásosnál egy kicsit élesebb, emeltebb hangon –, hogy siessen. A ruháit meg a játékeit majd később csomagolják össze. Most úgyis meleg van, és abban a szép nagy kertben, ahol E. négy napig vagy legfőljebb egy hétig maradni fog, játékszerek nélkül is bizonyára elfoglalja majd magát. Arról nem szólva, hogy Márti maminál más gyerekek is tartózkodnak, szintén ideiglenesen, és nekik bizonyára vannak játékaik, csak szépen kell kérni tőlük.

Az apa nem szólót semmit. Vezette a piros Ladát, melyet nemrég vásároltak használtan, jó állapotban. Végighajtottak az Árpád hídon, majd a Vörösvári úton, a tízemeletes panelházak között. Föntről, a Testvérhegyről ugyanazok a paneltömbök nevetségesen kicsinek látszottak, és a lebontásra ítélt földszintes házsorok szárnalmasak voltak, és a folyam túlsó partját ellepő külvárosok olyasféle benyomást keltettek, akár a korhadt vasalódeszkára telepedő gombatenyészet, vagy mint valami bőrbetegség. E. anyja megdicsérte a gyönyörű kilátást, adott egy puszit, és elment.

És akkor egyik pillanatról a másikra kitárult a nyár eleji verőfényben elnyújtózó, virágzó kert. A sárgára vakolt, szeszélyes alaprajzú családi ház hátsó kijáratánál szőlőlugas futott fel egy vasállványra, és a szőlővirágok illata ugyanúgy küzdött, ugyanúgy keveredett a rózsailleséssel, ahogy az állvány alsó végénél felkúszó futórózsa is, helyet akarva szorítani magának, tenyérszerű piros virágaival és halványzöld új hajtásaival befurakodott a szőlővenyigék közé.

A futórózsa mellől mézskőlapokkal kirakott járda vezetett fölfelé az emelkedőn. Itt vetemények voltak: embermagasságú botokra tekeredő paszuly, kábító illatú paradicsom, hüvelyét mutogató zöldborsó, fintorgó káposzta. Paprika,

hagyma, sárgarépa. Krumplibokrok mulatságos krumplibogarakkal és azok lárváival, továbbá sápadt virágokkal, melyek a néphadsereg rangjelzéseire emlékeztették a katonaviselt férfiakat.

A veteményeskertet egy sor dália zárta le és egy szabad ég alá kiültetett, óriási agavé, akár egy szögekkel kivert, gazdátlan fejedelmi trónus. Mellette három bokor pünkösdi rózsza, melynek torokgyulladás emlékéit idéző (vagy ennél is furcsább képzeteket keltő) szirmai közt mindig felbukkant egy-egy apró, fekete hangya, mely aztán kellemesen csiklandozta annak nyelvét, akinek szokása volt belenyalni a kifeslett pünkösdi rózsába.

Hátrább, ahol támfalakkal félig-meddig teraszossá volt alakítva a meredek lejtő, gyümölcsfák álltak, jókora távolságot tartva egymástól, mégis majdnem összeért a lombjuk. A kert egykori gazdája, aki még a háború előtt – a ház építésével egyidőben – ültette őket, előre látta, hogy évtizedek múlva terebélyesre fognak nőni. Öreg fák; a kertnek azon a részén, melyet a háború után elvettek, a velük egyidős gyümölcsfákat kivágta az új szomszéd, ám ezek még éltek, és még termelt rajtuk némi gyümölcs. A fák mögött orgona- és mogyoróbokrok nőttek. Sűrűn voltak ültetve, hogy ne kelljen látni az új szomszédot, illetve hogy takarást nyújtsanak az új szomszéd fürkésző pillantása elől.

A kisajátítás óta eltelt harminc-egynéhány év, de az új szomszéd még mindig új volt, mert nem lehetett megszokni.

Az új szomszéd miatt nem volt szabad labdázni a bokroknál, mert a bokrok mögött húzódott a kerítés, és a labdát, ha átesett a kerítésen túlra, az új szomszéd nem adta vissza, vagy ha mégis visszadobta a labdát, előtte összehasogatta egy késsel.

Az új szomszéd, akit egyébként úgy hívtak, hogy Szőnyög Csaba, az elektromos műveknél dolgozott, ezenkívül munkásőr volt és önkéntes rendőr, mintha a közismert mozgalmi dal útmutatását követve arra törekedett volna, hogy három élete legyen.

Az új szomszéd jóformán sohasem volt látható, mégis ugyanúgy érezte jelenvalóságát, mint a csernobili atomszerencsétlenség, mely annak az évnél a tavaszán következett be, azzal a különbséggel, hogy az atomszerencsétlenség nem a szomszédban történt és nem ismétlődött meg; ellenben a postás, valahányszor a mézskőlapokon felcammogott a sárgára vakolt házig, mindig új meg új tértivevényes levelet hozott, hol a tanácstól, mert szomszéd feljelentést tett, hol pedig a bíróságtól, mert az új szomszéd pert indított.

Ilyenkor elromlott a hangulat.

E. nem az új szomszédra volt kíváncsi, nem Szőnyög vagy Szőnyeg miatt húzódott be, hacsak tehetné, az orgona- és mogyoróbokrok közé, hanem azért, mert ott lakott a rigó, ott bújócskázott egész nap. E. a rigót akarta látni és hallani. Mindenki elhalkult és elhalványult azokon az ájultan forró nyári napokon, mintha a házban imbolygó emberi lények suttozásból, füstből és párából szövődtek

volna össze. Meghökkenően sokan voltak, ha a létszámot vesszük, mégis a lélek erejét nézve milyen kevés, mennyire bizonytalan volt mindez!

Ott volt mindjárt Viola néni, Márti mami húga, aki azonban ősz haja miatt idősebbnek látszott a nővérénél: vastag lencsés szemüveget hordott, saját kezűleg sodorta és rágyújtás előtt borostyánból faragott szipkába illesztette cigarettáit, naponta négyet, és ha újabb tértivevényes levelet hozott a postás, vagy ha tömeggyilkosságról számolt be az esti híradó, felsóhajtott: „Én már ott tartok, hogy semmin sem csodálkozom!”

Ott volt Viola néni férje, Pistukám, aki régebben építésvezető volt, és egy fiókban tervrajzokat őrzött, melyekből vitorlášhajókat és repülőgépeket lehetett hajtogatni, és ha megjött a múzeumból, ahol teremörként volt alkalmazva, a legnagyobb nyári hőségben is rögtön fejébe nyomta fülvédős posztósapkáját, melytől egycsapásra – mint akit elvarázsoltak! – úgy érezhette magát, mint Robinson a lakatlan szigeten.

Ott volt egyik leányuk, Licike, akinek férje, Bandi bátyám a fénycső- és villanykörtegyár fontos embere volt, és hegyesre pödrött bajuszt viselt, ami ritkaságnak számítottak akkoriban, és akinek kedvéért a fáskamra bejárata mellé súlyzók voltak kikészítve, úgyhogy amikor vasárnap délutánként látogatóba jöttek, Bandi bátyám vagy fát vágott a fáskamrában, vagy súlyzókat emelgetett a fáskamra bejárata előtt, hogy lehetőleg senkivel se kelljen beszélgetnie. Ott volt másik leányuk, Irén, aki egyelőre még nem tudott férjhez menni, pedig minden évben társasutazáson vett részt, és ott volt – mint fénykép a nappali szoba falán – a harmadik leány, Piroska, aki Vásárosnamény mellett egy éjjeli fürdőzés alkalmával belefutott a Tiszába, pedig a három nővér közül ő volt a legszebb és a legokosabb.

Ott volt maga Márti mami – rokkantnyugdíjas angol-francia szakos tanárnő – a macskaarcával, a púpjával, a botjaival, melyekre járás közben támaszkodott, és a jóságos szigorával, mely gyöngyfűzés vagy kártyavárépítés közben is maradéktalanul érvényesült. A púpos emberek általában rosszindulatúak és alattomosak – mondta egy ízben E. anyja a telefonba valaki ismeretlennek –, de ez a nő a ritka kivételek közé tartozik! Ami talán azzal is magyarázható, hogy nem természettől fogva púpos, hanem oszteoporózis következtében. Régebben ezt a nőt, noha osztályidegen származása miatt hátrányos megkülönböztetésben volt része, kiváló pedagógusként tartották számon – adta tudtul E. anyja a telefonkagylónak –, ami arra figyelmeztet, hogy egy embert lehetőleg nem a hanyatlása végpontján kell megismernünk, hanem fénykorában, még akkor is, ha újdonsült ismerősünkön csak visszamenőleg vesszük észre, hogy fénykorát sajnos maga mögött hagyta.

Márti mami legszívesebben a párizsi Miasszonyunk székesegyház megható és megrázó történetét mesélte a nála tartózkodó gyerekeknek, úgy, ahogy az le van írva Victor Hugo könyvében, vagy valami fölöttébb hasonló módon, csak egy kicsit rövidebbre fogva. Igen valószínű, hogy szerelmes volt a könyvben szereplő

süket és púpos harangozóba, vagy – ami nála majdnem ugyanazt jelentette – sorsközösséget érzett, szolidaritást vállalt a szerencsétlen regényhőssel. Az ebből adódó fontos tanulságot, hogy tudniillik együtt kell éreznünk a gyöngékkal, a megnyomorítottakkal, a csontritkulásban szenvedő idős nő minden lehetséges alkalmammal iparkodott leszűrni a gyerekek számára.

Mert hiszen ott voltak a gyerekek is, akiket a szülők ideiglenesen rábíztak, napi kétszáz (kettőszáz) forint ellátási díjért, Márti mamira, de még mennyire, hogy ott voltak! Viszont még náluk is nagyobb mértékben ott voltak Vecseráék, akiket az ötvenes évek elején telepítettek be a ház különválasztott két oldalsó szobájába, valamint az egykori a mosókonyhába, és azóta sem lehetett megszábadulni tőlük.

Vecseráékról nem lehetett pontosan tudni, hogy hányan vannak és kifélékmifélék. Gyakran súgták vagy dűnnyögték, hogy Vecseráék parasztok és prolik, ám ezt hangosan kimondani szigorúan tilos volt, így aztán az egyik gyerek, aki a keze ügyébe kerülő mezei poloskára tréfából vagy nyelvbtlátsból azt mondta, hogy „proliska”, dorgálásban részesült, és ebéd után egyetlen kockát sem kapott abból a szögletesre vágott, gyümölcsízű, ehető gyurmából, melynek az volt a neve, hogy frutti.

Vecseráék miatt lőtte agyon magát Rudolf trónörökös száz évvel ezelőtt, ezt is tudni lehetett, bár nem volt könnyű elképzelni. Annál magától értetődőbb volt, hogy Vecseráékat büntetésből ide száműzték a mosókonyhába és a két oldalsó szobába; és ha E., noha figyelmeztették, hogy az oldalsó résznek még a közelébe se menjen, egyszer-egyszer mégis odamerészkedett a mosókonyha elé, Vecseráék egy emberként kidugták a fejüket, és azt mondták, hogy „kuss legyen”, vagy hogy „a rák egye meg a szívedet”.

És persze ott volt Ligetváry Antalné, aki hangosan kopogott a túsarkú cipőjével, és akkor sem vetette le a napszemüvegét, ha borús volt az ég vagy ha esteledett, és aki szintén ott lakott a Vecseráékkal a mosókonyhában; és ott volt a Ligetváry Antalné udvarlója, aki három vagy négy különböző férfi volt, mindig valaki más. És ott volt a Vecseráék szürkefoltos kandúrmacskája, fogai közt egy vonagló madárfiókával. Még ez a madárfióka is mennyivel harsányabb, erősebben létező volt, mint Vecseráék mindösszesen, Ligetváry Antalnéval és annak udvarlójával együtt, vagy mint a Márti mami őrizete alatt álló gyerekek!

De azért a gyerekek is ott voltak, már hogyne lettek volna, csak éppen össze lehetett őket egymással téveszteni. Ott volt Sanyi, de mire az ember, vagyis E. jobban szemügyre vette volna, már Misi volt a helyén, és mire Misit egy kicsit megszokta volna, már egy nála, E.-nél is kisebb fiú, egy Ervinke ült Misi székén az ebédlőasztalnál, és annyit hintázott, himbálódzott, izgett-mozgott, hogy folyton rá kellett szólni, amíg csak el nem fogyott a paradicsomleves.

A gyerekek sűrűn cserélődtek. Az egyiknél festették a lakást, a másiknak meghalt a nagymamája, a harmadik maga sem tudta, miért hozták ide (kunyhót épí-

tett a diófa tetején, egy vízszintes ágon) mindenesetre ahogy idehozták, úgy rövidesen el is vitték őket. E. volt jóformán az egyetlen, aki ottfelejtődött a Testvérhegyen. Arról volt szó, hogy négy napig vagy egy hétig szaladgálhat a szép nagy kertben, de már több mint három hete szaladgált, és egy kissé unatkozott.

Meg aztán őt is megunták egy kicsit.

A hetente szabályszerűen érkező rózsaszínű postai utalványok voltak egyedüli jelzései annak, hogy a szülei gondolnak rá és gondoskodnak róla, páros héten az anyuka, páratlan héten az apuka. Viola néni, ha megjött a postás, föltette vastag szemüvegét, ellenőrizte az utalványt, aláírta és felsóhajtott: „Milyen anyja van ennek is... Milyen anyja van ennek is...” Mindig az anyát emlegette, páratlan és páros héten egyaránt, az apát soha. Aztán ujjai közt forgatta a vastag szemüveget, és homályos tekintettel bámult a semmibe, mondván: „Én már ott tartok, hogy semmin sem csodálkozom!”

Volt ott egy másik lány, aki szintén ottfelejtődött, és akinek szintén válóféltben voltak a szülei; úgy hívták, hogy Zsuzsika. Valójába Olga volt a keresztnéve, de már az előző nyáron, amikor szintén ottfelejtődött a testvérhegyi teraszos kertben, kikövetelte, hogy Zsuzsikának szólítsák, azzal a megokolással, hogy van egy igen kedves mondóka, mely róla és csakis róla szól: „Cini-cini muzsika, táncol a kis Zsuzsika”.

Egyszer-egyszer próbálták még azt mondani neki, hogy Olga, olyankor ő torka szakadtából felsikoltott: „Zsuzsika!!!” Földhöz vágta magát, rángatózott, majd amikor meghallotta, hogy köröskörül zsuzsikáznak a rémült felnőttek, lassacskán hajlandó volt megnyugodni.

Zsuzsika egy vagy két évvel idősebb volt E.-nél, és komoly élettapasztalatokkal rendelkezett. Elmagyarázta, hogy mi a szex, és azt állította, hogy neki már van egy pasija. Kijelentette, hogy az ilyesmivel pénzt is lehet keresni, sok pénzt, főleg addig, amíg egy lány még szűz; de aztán, látva E. értetlenkedését, megvető arcot vágott, vállat vont, és elhallgatott.

Éjszakánként, amikor magukra maradtak a hálósobában, és a Vörösvári úti villamosmegálló felől kékes fény lobogott, mint amikor szikrázik az áramszedő, Zsuzsika elhitette E.-vel, hogy a pokolból kiszabadult lidércek és vámpírok rendeznek fáklyás felvonulást, és hogy most indulnak a Testvérhegyre fölfelé; majd nagylelkűen megengedte rémülettől reszkető játszótársnőjének, hogy odabújjék mellé az ágyba, ahol egyszerre csak azt ajánlotta: játsszanak papás-mamást vagy orvosi rendelőt.

Reggelente aztán, amikor még harmatos volt a fű, Zsuzsika elcsente a pohárszékről a sótartót, és kisurrant a veteményesbe, hogy megnézze a meztelen csigákat. Némelyik példány akkora volt, mint egy felnőttnek a középső ujjja. Ha megkérdezték, mit csinál a vetemények közt, felmutatott egy-egy szál kitépett árvasalánt, és azt felelte: gyomlál. Ilyenkor megdicsérték, amiért ennyire segítőkész, és mondták E.-nek, hogy példát vehetne Zsuzsikáról, ő is gyomlálhatna egy kicsit.

E azonban vajmi kevés hajlandóságot érzett arra, hogy kimenjen gyomlálni Zsuzsika mellé, sőt mintha ennek már a pusztá gondolatától is rosszullet fogta volna el. Ezt látva, Márti mami csóválta a fejét, és nem szólt semmit, Viola néni pedig bosszúsán legyintett, és kijelentette, hogy: ha a lustaság fájna, akkor E. ordítana.

Amikor aztán E. mégiscsak kiment Zsuzsikához gyomlálni, akkor Zsuzsika megmutatta neki, milyen furcsán viselkednek a meztelencsigák, ha valaki megszózza őket. Elegendő néhány szemernyi sót a hátukra hinteni, és mindjárt kiderül, hogy a csiga nem is olyan lassú, mint a legtöbb ember hiszi. A tőlük telhető legnagyobb sietséggel csúszni kezdenek, felágaskodnak, oldalukra fordulnak, majd egyszerre csak dőlni kezd a testükből valamilyen takonyszerű, sűrű váladék; és egy perc alatt – pedig az előbb még akkorák voltak, mint az ujjam, sőt annál is nagyobbak – összezsugorodnak olyan kicsire, mint egy babszem. Az összes nedvességet, amitől duzzadni és csúszni tudtak, hirtelen kivonta belőlük a só. Egy-egy nyálkás tócsa marad a helyükön, szánalmas testmaradvánnyal.

E. a saját bőrén is kipróbálta a sót. Megsózta a kézfejét, a karját, a lábszárát. Vele azonban semmi sem történt.

Ettől kezdve már csak a rigó érdekelte. Már csak a rigót akarta látni és halani. Megsimogatni, kézbe venni, pusztit kérni tőle. A rigó kedves és bátor madár volt, nem félt E.-től, ott ugrándozott a közelében. Csőréből kilógtak a tekergődző giliszták, melyeket nyilván a fiókáinak hordott; ha ugyan voltak fiókái még, és meg nem ette mindet a Vecseráék macskája. Mert az is ott sompolygott az orgona- és mogyoróbokrok tájékán, amíg E. el nem zavarta onnét.

Hiába mondogatták E.-nek, hogy: „Legyen benned legalább egy kis jóindulat!”, E. világosan látta, hogy az összes jóindulat a rigónak jutott. Az a jóindulat, mellyel a Jóisten teremtette a világot, mind-mind benne van a rigóban. És még ez is kevés volt ahhoz, hogy a rigó engedje magát megérinteni. E. közel mehetett hozzá, de mihelyt kinyújtotta utána a kezét, a rigó fölrebbent, majd néhány lépésnyiről visszanezgett, nem veszik-e üldözőbe. Zsuzsika, amikor meghallotta, miért leselkedik E. a rigóra, kinevette. „Pusztit akarsz tőle? Hát te tisztára hülye vagy! Ki fogja szűrni a szemedet a csőrével!”

E. azonban tudta, hogy Zsuzsika hazudik. A homokozólapáttal kiásott egy gilisztát a földből, felvitte a bokrok közé, mint aki áldozatot mutat be a rigónak. Ujjai közé szorítva, kinyújtott karral kínálta a tekergődző férget a szeretett madárnak, de az nem fogadta el a kínálást. Kacéran ugrált, billegett. E. másnap kenyérrrel és cukorral kínálta, hátha azt jobban szereti a rigó, de a rigó nem hagyta magát lépre csalni. E. harmadnap fűszálakból fészket rakott a bal tenyerén, hátha a rigó rászáll és beleül; aztán eszébe jutott, hogy a fészekbe tojások is keltenének, ezért belopódzott a konyhába, és a hűtőszekrényből kiszedett három tojást.

Rajtakapták. Mondták neki, hogy szégyellje magát, pedig e felszólítás nélkül is szégyellte magát éppen eléggé. Ráadásul az elveszett sótartót is az ő számlájára írták, méghozzá nem egészen ok nélkül, tudniillik E. fél füllel hallotta valakitől, hogy a madarat akkor lehet könnyűszerrel megfogni, ha előzőleg sóval megszórjuk a farkát, és ő egy reggel fölvitte a sótartót a bokrok mögött húzóódó felső kerítéshez, hogy megsózza a rigó farktollait.

E. akkor ejtette el a sótartót, amikor dobogó szívvel, remegő térddel nekidőlt a kerítésnek, és készült ráhinteni a sót a rigó farkára; ekkor azonban éktelen ugatás hallatszott, mert jött a Pufi, az új szomszéd kutyája, német juhász és kuvasz keverék, és a kerítés túoldaláról beleakaszkodott E. pöttyös ruhájába, és addig rángatta, míg a pöttyös ruha el nem szakadt. Akkor aztán Szőnyeg, az új szomszéd elégedetten kurjangatott: „Pufikám, Pufikám, piff, paff, puff!”

Viola néni sértődött arccal közölte, hogy ő nem varrónő, de aztán mégiscsak felnyitotta a Singer varrógépet, és rávarrt egy foltot a pöttyös ruhára, miközben a gép zakatolásához, annak szüneteihez igazodva fel-felsőhajtott: „Milyen anyja van ennek is... Milyen anyja van ennek is...” Tudniillik a ruhákat meg a játékokat, noha megígérték, mégsem küldték E. után a szülők. Így tehát E. a Vásárosnamény mellett vízbe fült kislány, Piroska húsz évvel ezelőtt kinőtt ruháit hordta.

E. megtudta Zsuzsikától, aki már az előző nyarat is a Testvérhegyen töltötte, hogy a Pufi tavaly még pici kutya volt, még lehetett vele játszani, ha átbújt a kerítés alatt, de azóta megnőtt, és ugyanolyan agresszív, mint a gazdája. És hogy a Pufinak az anyukáját megerőszakolta egy idegen kutya, és ebből született a Pufi. És hogy a Pufi attól ilyen óriási nagy és ilyen erős, hogy az anyukája összes tejét magába szívta, mert a Szőnyeg, az új szomszéd egyesegyedül a Pufit hagyta életben, az összes többi kiskutyát vízbe fojtotta. Beledobta őket egy vödörbe, aztán ásott egy gödröt, és betemette őket. És hogy Zsuzsika mindezt a saját szemével látta, mert átbújt a kerítés alatt, és egészen közről figyelte Szőnyeget.

Később már úgy mesélte, hogy Szőnyeg minden kiskutyának külön gödröt csinált, és úgy ásta be őket, hogy kiállt a földből vagy a fülük, vagy a farkuk, és aztán a Szőnyeg locsolókannával kijárkált hozzájuk, és úgy öntözte őket, ahogyan Viola néni a veteményt. És hogy a Szőnyeg neki, Zsuzsikának személyesen elmondta, hogy azért öntözi őket, mert kutyafát akar növeszteni belőlük, azt a kutyafáját! Csak az a baj, hogy túlságosan vízigényesek. Pufikám, Pufikám, piff, paff, puff!

Ja, és hogy a Szőnyegnek a forradalom idején géppisztolya is volt, piff, paff, puff, és belelőtt a szaladgáló emberekbe, piff, paff, puff, és kitüntetést kapott, piff, paff, puff. Úgyhogy Szőnyegnek egy nagy kutya bőven elég, piff, paff, puff!

Ekkor azonban váratlanul megérkeztek a ruhák és a játékok, melyeket E.-nek három héttel azelőtt kellett volna megkapnia. A kartondobozban legfölül egy moncsicsi feküdt, és buta képet vágott. Moncsicsinek hívták azokat a puha tapintású, majomküllemű babákat, melyek a nyolcvanas években váltak közkedvelt játé-

szerré. E. azonban rögtön elhatározta, hogy nem fogja szeretni a moncsicsit, mert haragudott a szüleire, akiktől kapta, és akik meg sem kérdezték tőle, hogy kell-e neki.

Mégis, amikor Zsuzsika elkérte a moncsicsit, E. nem akarta odaadni neki. Ő maga sem tudta, hogy miért nem; csak azért, mert nem. Pedig Zsuzsika szépen kérte. Aztán csúnyán kérte. Volt egy pillanat, amikor E. már majdnem odaadta neki, de aztán meggondolta magát, és mégsem adta. Hiszen a Zsuzsikának már úgyis van egy Barbie-babája, akit felhozott magával a Testvérhegyre. Azt állította, hogy az apukája ezzel a Barbie-babával csalta meg az anyukáját. Valóban számottevő élettapasztalata volt ennek a Zsuzsikának.

Úgyhogy E. már csak ezért sem adta oda neki a moncsicsit. Meg azért sem adta, mert a Zsuzsika hazudott. Nem igaz, hogy a kiskutyák el vannak ásva, és nem igaz, hogy a rigó, ha majd E. az arcához emeli, hogy pusztit kérjen tőle, kiszúrja a csőrével a szemét!

És persze az sem igaz, hogy a Zsuzsika mindjárt meghal, ha E. oda nem adja neki a moncsicsit. Ő maga is meglepődött, milyen ridegen és közönyösen válaszolta: „Felőlem akár meg is halhatsz.” És kíváncsian figyelte, most is földhöz vágja-e magát Zsuzsika, mint régebben, amikor Olgának szólították. Zsuzsikának azonban több élettapasztalata volt annál, semhogy hisztizni kezdjen egy hirtelen támadt, apró szeszély miatt. Hátat fordított, és csak ennyit mondott: „Pukkadj meg!”

Mire idáig jutottak, E. már nem kínálgatta kenyérrel és cukorral a rigót, hanem követ fogott a kezébe. Elbújt az egyik bokor mögött, lesben állt. Ha a rigó nem fogadja el tőle a kedvességet, akkor ő majd jól megbünteti, hogy máskor becsülje meg magát! Így telt el egy kis idő, talán fél óra, de az is lehet, hogy csak néhány perc. A rigó most már nem volt annyira bátor, mint eddig, most már félt a büntetéstől, most már nem bújt elő.

És ha minden így maradt volna, ha megmaradt volna a rigó szívében a félelem és E. szívében a harag, akkor még jól is végződhetett volna mindkettőjük élete. Csakhogy E., míg az idő hiábavaló várakozással telt, unalmában egy kissé megsajnálta a rigót, és arra gondolt: milyen jó lenne, ha ez a szegény rigó egy kicsit beteg lenne vagy megsebesülne! Dehogyan haragudott rá, dehogyan akarta megbüntetni; gyógyítani és ápolni akarta, hogy mire meggyógyul, addigra hozzá szokják E.-hez. Barátkozzék vele, szeresse.

Ezt az ábrándot úgy is meg lehetett volna fogalmazni, hogy a sebesült, beteg rigó addig nem gyógyul meg, amíg E.-hez hozzá nem szokik, ám ez a különbség a végeredmény szempontjából nem lényeges. Mert aztán a rigó mégiscsak előbújt. Jött a rigó, egyre közelebb jött, amikor pedig olyan közelre jött, hogy E. kinyújthatta volna a kezét utána, a kezéből abban a pillanatban kiröppent a kő.

Ami ezután történt, olyan volt, mintha őt kövezték volna meg. Dermedten bámulta, mit művelt. A rigó felszökkent, aztán kitért szárnyakkal visszahullott.

Éles hangok törtek elő a torkából, sírt és jajgatott. E. megértette, hogy most már végképp nem veheti kézbe, soha többé nem simogathatja meg, és nincs mit ápolni rajta. Megpróbálta kinyújtani kezét a rigó felé, de a kéz nem engedelmeskedett; mintha megbénult volna. A rigó csőréből valami sötét folyadék szivárgott, mint amikor az íróasztalon felborul a tintásüveg. Felborult az üveg, és kifolyt az a kevéské tinta, ami benne volt. Még hallatszott egy kis csipogás, látszottak rángatózó mozdulatok, aztán a madár teste némán és élettelenül hevert a földön.

E.-nek olyan érzése támadt, mintha nézné valaki. Hátrafordult. Zsuzsika volt az.

„Ez a te bűnöd!” – mondta Zsuzsika. – „Láttalak. Ne hazudj!”

Ezt pedig nem kellett volna mondania, minthogy E. nem hazudott, ugyanis nem szólt egy szót sem. Úgy haladtak a mészkőlapokon lefelé, mintha rendőrnő kísért volna hátrabilincselte kezű fogolynőt.

Ami azután történt, az már könnyen és gyorsan felidézhető. Döbrent és felháborodott arcok úszkáltak a zezugos családi házban. Márti mami homlokáról eltűnt az úgynevezett „nevető ránc”, viszont haragos ráncok jelentek meg a szája sarkában, és gumivégződésű botjai mintha egyenesen a púpjából nőttek volna ki. Viola néni levette a vastag szemüvegét, aztán ismét fölrakta, és remegő hangon kérdezte: „Csodálkozol-e, Pistukám, hogy háború van, ha már a hatéves gyerek is úgy viselkedik, mint egy vadállat?!” Pistukám közölte, hogy ebben az országban, bár az emberek rosszabbak az állatoknál, pillanatnyilag nem folyik háború, és türelmetlenül várta, hogy a Petőfi rádió bemondja a vízállásjelentést, mert az majdnem annyira érdekelte, mint az „Édes anyanyelvünk” című program, melynek szerkesztőjével, egy Badacsony környékéről származó kiváló nyelvészrel Pistukám rendszeres levelezést folytatott különböző fontos kérdésekről, például az igekötők helyes használatáról.

Komolyan fölmerült annak lehetősége, hogy E.-t rossz magaviselete miatt hazaküldik, de aztán váratlanul Zsuzsikát küldték haza; sohasem derült ki, hogy miért. Olyan hirtelen vitték el, mintha tényleg meghalt volna. Ottfelejtette a szőke Barbie-babát is, akivel az édesapjának évekig tartó viszonya volt és emiatt Zsuzsika édesanyját beszállították a pszichiátriára. Ott hevert egymás mellett a sovány és kemény Barbie-baba meg a kövér és puha moncsicsi, és E. egyformán utálta mind a kettőt.

Aztán egy hétig egyfolytában esett az eső.

Aztán egyszerre csak vége lett a nyárnak, és E.-t az anyja hazavitte egy olyan lakásba, ahol E. még sohasem járt azelőtt. Nem sokkal később az anyának lett egy új barátja, aki nem költözött hozzájuk, de hétvégeken rendszeresen együtt kirándultak, hármasan.

Aztán E., osztálytársnőivel együtt, az iskolaorvos asszony részéről szakszerű nemi felvilágosításban részesült, két héttel azt követően, hogy fogadásból elveszítette a szüzességét. A fogadást egy bizonyos Gyöngyivel kötötte, aki a pad-

szomszédja volt abban az általános iskolában, melybe E. a zöld fényű iskola helyett járt, ahová eredetileg beírátták. Az iskola ablakai egyik oldalon egy magasra nyúló, kopár tűzfalra néztek, a túloldalon pedig egy jobb napokat látott, keskeny utcára, melynek három- vagy négyemeletes házait szétmállott gipszvirágok és fej nélküli kariatidák ékesítették, továbbá sok évtizeddel korábbi géppisztolysorozatok nyomai.

A szemközti ablakban Faszomtudja Kicsoda bácsi töltötte az időt; meleg időben kikönyökölt, hideg időben a hosszú alsónadrágját vasalta. Gyöngyi arra hívta fel a figyelmet, hogy neki nincs is fasza, tehát az ő szájából úgy hangozna korrektül az őket leplezetlenül bámuló férfi neve, hogy Pinámtudja Kicsoda bácsi. És ha már itt tartunk, tulajdonképp azt sem lehetne mondani, hogy a saját szakállamra csinállok valamit, mert szakállam sincs, valami mást kellene kitalálni helyette.

Ezen elvitatkoztak egy darabig, aztán egyszerre csak azt vették észre, hogy Pityka Palkó bácsi (hívták így is), más néven L. Tipró Tiborc már nem könyököl a szemközti ablakban, és a redőny, amikor utoljára leeresztették, féloldalt megakadt, és úgy is maradt a nyolcadik osztály végéig, ferdén lelógva.

Azt, hogy lesz majd egy lánya, aki majd ilyen és ilyen tulajdonságokkal fog rendelkezni, E. apja valamikor az ötvenes évek végén gondolta ki, és ezt az elgondolást húsz évvel később váltotta valóra, amikor alkalmá nyílt rá. Már csak az eltelt idő, a két évtizedes késleltetés miatt is érthető, hogy az eredmény – maga E., aki egy krisztinavárosi presszóban értesült saját előtörténetéről, amikor utoljára beszélt az apjával – nem mindenben igazodott az apa eredeti elképzeléseihez. A fiatal nő személyiségét csak részben világítja meg az a körülmény, hogy a kíváncsiság miatt hamar megöregedett; hiszen az a fajta kialakulatlanság, lezáratlanság is jellemző volt rá, melyet néha ötven-hatvanéves asszonyokon is megfigyelhetünk, olyanokon, akik – mint mondani szokás – „keresik magukat”. Ő is ott maradt mindazon dolgok között, melyekkel foglalkozott valaha, és amelyek egyikéről sem volt hajlandó végleg lemondani, ahogyan végleg elkötelezni sem tudta magát egyiknek sem.

Ennek az volt az egyik gyakorlati következménye, hogy noha több egyetemnek és főiskolának is nekifutott, nem jutott el a diplomáig, sőt még az első szigorlatig sem. Tulajdonában volt egy pesti lakás, azt kiadta; ebből és szeszélyesen kínáló alkalmi munkákból tartotta fenn magát.

Fogantatásán, e késleltetve megvalósított elgondoláson kívül két dolgot köszönhetett apjának: egy moncsicsit, akit ő csöppet sem kedvelt, és aki néhány évig mégis elkísérte őt mindenhová, amíg el nem veszett költözködéskor, valamint azt a házat, ahol jelenleg meghúzza magát, és ahol írásművünk elején arra ébredt, hogy a homloka fölött egy kerek folton kihullott a haja.

A ház annak a mészkőből és dolomitból álló, zegzugos hegycsoportnak a túlsó, nyugati szélére épült, melynek innenső, a főváros felé eső peremén E. azokat

a gyermekkori nyári heteket töltötte, melyekről beszámoltunk az iménti lapokon. A falu, melynek felső szélén, a hegyoldalnak szorítva állt az apától örökölt épület, zsákfalú volt, napjában kétszer fordult meg benne a busz. Lakói régebben egy szénbányában és a közeli kőfejtőkben dolgoztak, de aztán a kőfejtőket is meg a szénbányát is bezárták, ingázni pedig nem érdemes, mert az iparvárosban, ahonnét jön a busz, olyan nagy a munkanélküliség, hogy az ottaniak sem tudnak elhelyezkedni; illetve munka volna, de nemigen fizetnek érte. A falubeliek jelenleg nagyrészt abból élnek, hogy az erdőből lopják a fát, ami persze nem valami nagy megélhetés. A vállalkozó szelleműek egy kicsit messzebbre merészkednek, ők a vasúttól lopják a kábelt, ők az életveszéllyel dacolva levágják a magasfeszültségű villanyvezetéket, és egyáltalán, elmozdítják mindazt, ami az infrastruktúrából elmozdítható, de érdeklődésük leginkább a színesfémekre irányul.

E. apját, noha nem voltak haragosai, mégsem kedvelték ebben a faluban. Betelepedő volt, márpedig ezen a vidéken a régi lakosok azt is idegennek, jöttment embernek tekintik, aki harminc vagy negyven éve költözött közéjük. Azért sem kedvelték, mert ivott, méghozzá mint az ökör, mindig egyedül. Magánakvaló ember volt. Egy darabig együtt élt egy asszonnyal, de aztán összevesztek. E. egyszer látta ezt a nőt: szögletes arca volt, és a kirajzolódó hajszálerek nélkül is majdnem téglavörösnek látszott a bőre. És az ő apja még ezt a nőt is elmarta maga mellől!

Illetve nézőpont kérdése: mert az apának az volt a meggyőződése, hogy a nők váltak hozzá hűtlenné. Gyakran hangoztatta, hogy az egyetlen nő, aki hűséges maradt hozzá, az Tücsök, a házórzó kutya, és ezt mindig szemrehányó hanghordozással jelentette ki. Ezt a méltatlankodást visszamenőleg sem teszi indokolttá, hogy Tücsök, aki rövid lábú, tacsókóféle kutya, E.-hez ugyanolyan hűséges, mint az apához volt. Tücsöknek már kissé nehezebb esik a mozgás, de azért még most is elfogja a patkányokat. Éjszakánként vadászik rájuk, reggelente ott hevernek eltört gerinccel, sorban kinyújtóztatva a küszöbnél, a kutya pedig büszkén csóválja a farkát. Így volt ez nemrég, de most átmenetileg szünetel a patkányfogás, mert igaz ugyan, hogy Tücsök öreg szuka, de még szabályszerűen tüzel, és amióta előrehaladt a vemhesség, ő már nem vadászik patkányra, ő már csak hever kint a fészerben, ahol a kuckója van.

Ő kapja nemsokára a zsírban piritott szalonnabőrös tarhonyát, amit még el kell készíteni.

Ő volt az, aki megmutatta a szomszédoknak E. apját a faskamrában. Ha Tücsök nincs, ki tudja, hány nap múlva nyitották volna rá a holttestre az ajtót. Egyedül élő emberekkel, főleg ha sokat isznak, előfordul télvíz idején, hogy álmukban vagy részegségükben kihülnek, tucatjával történik ilyen eset minden téli szezonban. Azt is helytelenítették a falusiak, hogy E. apja, ahogyan saját magát elhagyta, ugyanúgy elhanyagolta a házat és a kertet is. Addig is, amíg elkészül a csatornázás a községben, emésztoögödrot kellett volna ásatnia és be kellett volna vezetnie a vizet.

Ivóvízért ki kell menni az utcára, mert a kerekés kút vize, a szomszédok emésztőgödreire miatt, forralás után is kellemetlen ízű, legfeljebb mosdásra alkalmas. Vagy esetleg belefulladásra.

E. apjának ki kellett volna cseréltetnie az elgombásodott, korhadt padlót. A csupasz gerendákat, melyekből éjszakánként kaparászás, rágszálás hallatszik, majd liszthez hasonló, sárgásfehér por szitál. Az istállószagú vályogfalakat, melyekben egy-egy fenyegetően kiszélesedő hasadék jelzi a hamarosan várható kioldást. Leginkább azonban a víz hiányzott, annak civilizált körülmények közt megszokott formája, a csempék közül fakadó, szabványméretű forrás, melyet tettszépe szerint bármikor kinyithat vagy elzárhat az ember. Dezső sokáig nem akarta megszokni, hogy lavórban tisztálkodjék. Eleinte minden alkalommal kosiba ült, és eljárt az iparvárosi uszodába csak azért, hogy zuhanyozzon vagy hajjat mosson, a de aztán ez irányú buzgalma – noha váltig állította, hogy a mosdatlanságot még annyi ideig sem képes elviselni, mint a szomjazást – számottevően alábbhagyott.

Az ágyban, szeretkezés után Dezső legszívesebben a szüleinél mesélt szóra-koztató, vidám történeteket. Elmondta, hogy a mamája, közvetlenül az ötvenedik születésnapja után, buddhista lett, és hogy a papája egyszer összeszűrte a levét a könyvelőnőjével, mire a könyvelőnő férje bosszúból ott akasztotta fel magát az elhagyott irodában, a dívány fölött a radiátorcsőre, ahol a Dezső papája és a könyvelőnő alig másfél órával korábban a beteljesült boldogság színterévé változtatták a sivár munkahelyet.

A Dezső kifogyhatatlan leleménnyel bonyolítja és szövegeti ezeket a mulatságos sztorikat, mintha a szülők alakjának anekdotikus újraformálása intenzívebb – vagy legalábbis tartósabb – élvezettel járna, mint a magömlés. Ugyanakkor tavaly augusztus óta, amióta együtt van ezzel a kedves, intelligens fiatal nővel, egyszer sem jutott eszébe, illetve nem ajánlotta fel, hogy E.-t bemutatná szüleinek. Annál többet mesél róluk, főleg persze az ágyban. A szülők emlegetésétől még a nyomasztó gondok sem vették el a kedvét, ellenkezőleg. Úgy mesél róluk, mintha már meghaltak volna, és ő már csak felidézne az emléküket. Mintha gondjai közepette egyedüli vigaszt a szülőkre való emlékezés nyújtana, függetlenül attól, hogy a szülők élnek és virulnak. Talán ennél is vigasztalóbb lenne, ha kézzelfogható segítséget nyújtanának, de az is lehet, hogy egyszerűen csak tájékozatlanok.

A Dezső nem osztotta meg nyomasztó gondjait a szülőkkel, nem akarván őket ezzel is terhelni.

Igazából E. sem ismerte a nyomasztó gondok pontos mibenlétét. Ahhoz nem volt elég makacs, hogy ismételten kérdezősködjék, a Dezső pedig amúgy is elvette a kedvét a faggatózástól. Annyit tudott, hogy a Dezsőnek tartozások szakadtak a nyakába, és hogy életveszélyesen megfenyegették, ő pedig sürgősen eladta a lakását és fizetett; így tehát a nyomasztó gondokat képviselő személyek jelenleg nem akarják őt megölni, de még csak félholtra verni sem. Viszont

nincsenek is teljesen kielégítve. (Ugyanezt E. is elmondhatta volna magáról, de ő hallgatott.)

Emiatt azonban a kocsiját, azt a fehér Opel Vectrát, mely most is ott áll az udvarban, mégsem adta el, pedig eredetileg azt is el akarta adni. Kijelentette, hogy az ember nem mondhat le a mozgásszabadságról. Érződött a hangján és látszott az arcvonásain, hogy amikor mozgásszabadságot mond, menekülésre gondol, bár az nem volt egészen világos, hogy akár a leggyorsabb autóval is hová lehet menekülni egy zsákfaluból. E. olyasféle megelégedettséget érzett, mely az enyhülő fájdalomhoz hasonlít, amiért ez a mozgékony ember nem tőle menekül, hanem hozzá.

A bajba jutott ember tudata ugyanúgy beszűkül, mint azé, aki szerelmes, anynyi különbséggel, hogy rajta legtöbbször éppen a szeretet hiánya hatalmasodik el. A gondterhelt ember legalább annyira unalmas, mint a gondok, melyek terhelik, és E. nem tudta, hogy vajon ezt a felismerést még az életösztön súgja-e neki, vagy már a legsivárabb önzés. No és akkor mi lenne, ha a nyomasztó gondok elmúlnának vagy szerencsésen megoldódnának? Akkor mit jelentene a mozgásszabadság, melyről nem mondhat le az ember?

Összefoglalásként emlékeztetjük rá az olvasót: eddig annyi történt, hogy E. kiment a fürdőszobába, és ott belenézett a tükörbe. Hogy más jelentős dolgok is történjenek, E.-t kiengedjük a konyhába, egyszersmind az elbeszélés következő pillanatába is. E. az ivóvízes palackból meglocsolja a kellőképpen megpirult szalonnabőrös tarhonyát. A tarhonya úgy pirul, mintha szemenként, egyénileg szégyellné magát. Mintha minden tarhonyaszem előre látná, hogy rövidesen valami szégyenletes dolognak lesznek a részesei, vagy legalább a szemtanúi.

Sistergés hallatszott, gőz csapott fel, aztán a gejzír elcsitult, és a tarhonya csöndesen, szégyenkezve pöfögött, mint a szolfatárában a kénes gázoktól bolygatott iszap. Ebbe a konyhai tarhonyapöfögésbe egyszerre csak madárcsicsergés vegyült. Megszólalt E. mobiltelefonja. E. gyermekkori barátja, Gyöngyi jelentkezett: elmondta, hogy csütörtökön elutazik fél évre San Diegóba; hála Istennek, megadták a vízumot. San Diegóban él és dolgozik a nagybátyja, aki nemzetközi hírű szociológus, és aki még személyesen ismerte Márai Sándort, bár a finnyás ízlésű, főleg erkölcsi kérdésekben tréfát nem ismerő nagy ember csak ritkán és röviden ereszkedett szóba vele, talán azért, mert a Gyöngyi nagybátyja a kommunista diktatúrában született, abban is nőtt fel, tanulhatott a kommunista egyetemen, és még azután sem elvi okokból disszidált, hanem azért, mert hátrányok érték és mert előnyöket remélt. Mindenesetre a Gyöngyinek rengeteg intéznievalója volt csütörtökig, de azért annyi belefér az időbe, hogy valamikor összefuthatnánk a városban, és akkor dumcsizunk egy kicsit.

E. megkérdezte, bár tulajdonképpen semmi köze sem volt hozzá, hogy: a Tomika nem fog hiányozni? Tudniillik a Gyöngyinek van egy kisfia, Tamásnak hívják és imádja E.-t. A Gyöngyi azt felelte, hogy semmi gond, majd az Ildi vigyáz

a gyerekre. Az Ildi a Gyöngyi édesanyja, de a Gyöngyi mindig a keresztnevéen szólítja, úgy is emlegeti. Az Ildi határozott fellépésű nő, sokat és hangosan beszél, nagyokat nevet a saját viccein, erősen festi magát, és nem veti meg a seprópálinkát, noha Unicumon és Hubertuson szocializálódott a hetvenes években. Van egy másik lánya is, azzal kevésbé tartja a kapcsolatot, viszont a Gyöngyinek folyton ott lóg a nyakán, ha kell, ha nem. Vagyis a Gyöngyi jár hozzá gyakran, és lehetőleg E.-t is magával viszi. Ilyenkor a másik szobából mindig áthallatszik az ingerült szóváltás, mert a Gyöngyi meg az Ildikó összevesznek valami semmisségen. Aztán áthallatszik a csattogás, mert néhány percen belül pofozkodnak is; ha félrehúzódnak a másik szobába, az annak a jele, hogy mindjárt kitör a balhé, és amikor előjönnek, bármennyire megtépázták is egymást, E. mindannyiszor megállapíthatja, hogy szent a béke. Úgy ölelgetik egymást, mintha nem is anya és lánya, hanem édestestvérek vagy egészen közeli barát nők volnának, számottevő korkülönbséggel.

Szóval az Ildi fog vigyázni a gyerekre. Akkor jó. Mire a Gyöngyi azt felelte, hogy majd még telcsizek, és akkor csicsergünk.

A mobiltelefon egy nő kezében erotikus tárgy. Illetve csak félig tárgy, mert félig élőlény: a vadmacska és az énekesmadár digitalizált keveréke. Még nincs egészen domesztikálva, de már ott fészkel a kézitáskák, retikülök legbizalmasabb zugaiban, ahová más élő jószág, ha mégannyira közeli barátoknak számít is – mondjuk egy aranyhörsög vagy egy pincsi –, még az orrát sem dughatja be. A férfiak nem is álmodhatnak, vagy legfeljebb csak álmodhatnak arról a pillantásról, mellyel a szeretett nő a kezében tartott mobiltelefon világító szemébe mélyed, és a férfiak többségének sejtelve sincs róla, hogy a szeretett nő, akit felhívna, nem az ő hangjukat, szavaikat hallgatja, hanem a kezében tartott beszélő apparátust.

A rigót nem lehet kézbe fogni, a rigó nem kézzelfogható, ezt E. keservesen tapasztalta. Helyette kapta, mintegy kárpótlásul, húsz évvel később a technikai forradalom soron következő vívmányát, a mobiltelefont. Ez a szárnyatlan kis gépmadár, ez a beszélni és csicseregni tudó, aranyos kis rém, aki hidegen kushad az ajakápoló szőlőzsír és a fogamzásgátló tableta mellett, ez bezzeg rendelkezésre áll, ez kéznél van! Magában foglalja és felkínálja az egész világot. E. azért választotta csengőhangnak a csicsergést, hogy az egész világ madárként fütyüljön az ő táskájában.

Az „egész világ” mindenekelőtt regényes vagy nyugtalanító nevű fővárosi szórakozóhelyeket jelentett, ahol „emberkék” vannak és „arcok” fordulnak elő, ahol pörgés folyik, és ahol torkunk szakadtából intézhetünk egy-egy szót a mellettünk állóhoz, és a Duna vize folyik el az arcok meg az emberkék alatt – alattunk –, akár északon járunk a Mokka Cukában, akár délen keressük fel a Zöld Pardont. Gyöngyi hetente kétszer-háromszor telefonált, majd késő délután kocsiba ült, és magával vitte E.-t a zsákfaluból az egész világba. Visszavinni már nem mindig tudta, néha nem is akarta.

Az egész világot rendszerint hármásban látogatták. A harmadik lány Vad Emese volt, ismertebb nevén Vadem. A Vademhez fűződő kapcsolat amolyan egyetemi ismeretségnek indult, nem voltak mély gyökerei, melyek például Faszomtudja Kicsoda bácsi emlékéig nyúltak volna vissza, mégis a három hősnő úgy járkált az egész világban egyik helyről a másikra, mintha kezdettől fogva, mindig is ők lettek volna Charlie angyalai: a pattogó szöszi, a dögös vörös meg a démoni fekete (ez utóbbi lett volna E.). Az egész világon kívül Vadem józsefvárosi kétszobás lakása volt a bázis, ahol Gyöngyi teljes éjszakákat tölthetett Pulival, aki nem kutya volt, hanem férfi, méghozzá olyan férfi, akitől távol állt a kutyahúség. Nem annyira húséges volt, mint inkább kitartó, a szónak több lehetséges értelmében is.

Megesett, hogy amikor Vadem ajtót nyitott nekik, Gyöngyi félrehajtotta a fejét, és kijelentette, hogy férjhez ment egy szegény énektanárhoz, aki több hangszeren is játszik. Máskor, nem is olyan sokkal később azt adta tudtul, hogy „férjhez mentem egy szegény programozóhoz”, sőt végül már olyan is volt, hogy „férjhez mentem egy szegény képkeretezőhöz”. Ezeket a szegény férjeket E. sohasem látta; annál gyakrabban láthatta Pulit, aki – nem úgy, mint a férjek – állandónak bizonyult, noha maga Gyöngyi mondogatta róla, hogy akkora bunkó, amekkoránál nincs is nagyobb; és ezt nem is kellett mondogatni, E. anélkül is minden alkalommal meggyőződhetett volna.

A Pulit igazából Palinak hívták, de nem szerette a rendes nevét, mert ő nem túri, hogy palira vegyék, vagy hogy bepalizzák, viszont nem növesztett olyan hajtincseket sem, melyek pulikutyaéhoz tették volna hasonlónak. Sárga Mercedesszel járt, az pedig úgy nézett ki, mintha előző életében taxi lett volna egy német nagyváros utcáin, csak aztán leszedték volna róla a német rendszámot és a megkülönböztető jelzéseket.

Aztán a Puli zsebében is megszólalt a kocsikulcs mellett a mobiltelefon, mely azonban férfias tárgy volt, nem rigóhoz hasonlított, inkább revolverhez vagy beszélő tudó, csiszolt kőbaltához. „Éppen a csajommal vagyok, de azért mondjad” – vakkantotta Puli, és egy szigorú pillantást vetett Charlie angyalaira, akik földimogyorót majszoltak, és azzal a gazdag ornamentikájú, mélységes depresszióval foglalkoztak, melybe E. akkoriban éppen belezuhant. „A csajommal vagyok, de neked ugatok. Azt is akarod, hogy csóváljam a farkamat?” Ezekben és a többi hasonló pillanatokban a depresszió összezsugorodott, és kézzelfoghatóvá, egyszerűsmind jelentéktelenné vált. Annyira felszínes volt, hogy belezuhanni többé a legnagyobb jóakarattal sem lehetett, Nem vigasztalás volt ez, inkább az ellenkezője, mégis meghozta a kívánt eredményt.

Az ilyen telefonálások hátralevő perceiben Puli azt próbálta elhittetni ismeretlen beszélgetőpartnerével, hogy éppen dugja a csaját, és hogy mindjárt élveznek mind a ketten. Közben olyan hangokat is hallatott, melyek véleménye szerint megtévesztően hasonlítanak a női orgazmushoz. Bármennyire szánalma-

san vagy nevetségesen – olykor ijesztően – hangzottak is ezek a sikolyok, a Gyöngyit kétségkívül felizgatták. Miközben a háziasszonyt kiengedte, illetve kitesz-kolta saját lakásából, már javában vetkőzött. Annak pedig sietnie kellett lefelé a lépcsőházban, aki nem óhajtotta összehasonlítani a kétféle hangot, az imitált élvezetét és a valódiét.

Máskor azonban a Puli azt morogta bele a készülékbe, hogy: „Na jól van, le-rendezzük a témát”, és szó nélkül kiment, bevágta maga után az ajtót. Mire a Gyöngyi olyan arcot vágott, mint amikor az általános iskolában a fiúk behoztak egy vízzel töltött óvszert, és neki nem árulták el, hogy az micsoda; majd váratlanul kijelentette, hogy fölveszi a legcukibb fürdőruháját, pedig már este volt, és nem lehetett napozni. Mégis neki lett igaza, mert ilyen alkalmakkor kisebbfajta csoda történt. Megesett, hogy a Duna-part egy hosszú szakasza – például a Margit híd pesti hídfőjétől a Szent István parkig terjedő rész – egyik napról a másikra, mintegy varázsütésre homokos, pálmafás tengerparttá változott, és ez már önmagában véve is indokoltá tette a legcukibb fürdőruhát, annak ellenére, hogy a Dunának csak a partszegélye lett fürdőtelep jellegű, a vízben továbbra sem lehetett fürödni.

Kevésbé közérdekű, de nem kevésbé csodálatos dolog, hogy megadták a Gyöngyinek az amerikai vízumot. Azt nem kaphatja meg akárki. Ő, E. még sohasem kapta meg az amerikai vízumot, többek között persze azért nem, mert még soha nem is kérte. A Gyöngyi csütörtökön elrepül Kaliforniába, és vele együtt repül az egész világ. Vagy legalábbis egy nagy része. Egy darabig azt számolgatta, mekkora ez a rész: kilenctized vagy négyötöd? Aztán jött a Dezső csapzottan, verej-tékfoltosan. Látszott rajta a kialvatlanság.

De nemcsak az látszott rajta, hanem valami más is. A nyomasztó gondok jeleit olyan arckifejezés váltotta fel, mint amikor valaki fontos terveket sző, ám ezekről most még annak a hozzá közel álló személynek sem beszélhet, akivel közös ágyban tölti az éjszakát. Azaz, hogy pontosabbak legyünk, Dezső beszélt volna szívesen, de E. nemigen figyelt rá. Azt a szót hallotta, hogy „ötletgazda”, meg azt, hogy „nem okoz problémát”. Annyit fogott fel, hogy azt az utat, mely itt a faluban véget ér, hamarosan továbbépítik, átvezetik a hegyek között, és a telkek forgalmi értéke rövidesen a többszörösére nő. Aztán ismét összefüggéstelen szavakat, kifejezéseket észlelt, azt, hogy „kisajátítás” (ez többször is elhangzott), meg hogy „érték-különbözet”, ehhez kapcsolódott valamilyen, E. számára felfoghatatlan módon a „kárpótlási jegy”; végül a szóáradat egy különös nyelvi képződménybe torkollott, mely úgy hangzott, hogy: „zöldmezős beruházás”. Mindez ugyanolyan kézzelfogható volt és ugyanannyira jelentéktelenné vált, mint a depresszió.

E. olyan világosan látta maga előtt a beruházást is (ami leginkább egy szabó-műhelyre vagy egy varrónő szalonjára emlékeztetett), meg a zöld mezőt is, hogy a konyha, ahol ez a beszélgetés zajlott, egy kicsit elhomályosult előtte, Dezsővel együtt. A zöld mező merőben felszínes volt, ő maga volt a felszín, a megtestesült

mélyrepülés, mely a beruházás jóvoltából kiszökött. Ezen a zöld mezőn látta most már Dezsőt is, amint kiszabadul nyomozó gondjai közül, és ötletekkel gazdálkodik.

Ekkor Dezső megkérdezte E.-től, hogy tulajdonképpen mi baja van. E. azt felelte, miközben a hasára szorította a kezét, mert odabent megérezett valamit, ami egyelőre még nem annyira fáj, inkább csak felhívta magára a figyelmet: neki tulajdonképpen semmi baja sincs, ellenben a Tücsöknek tegnap megszülettek a kölykei. Félresimitotta haját, hogy takarva legyen homloka fölött a kiritkult folt, bár azt a Dezső, amennyire tűzbe jött a körvonalazódó lehetőségektől, amúgy sem vette volna észre. A Dezsőnek máshol járt az esze. Ő tegnap megszerezte a község legújabb településrendezési tervét, és annak utólagos módosításán töprengett, valamint azon, hogy e módosítást milyen feltételekkel szavazza meg a képviselői testület.

Szóval megszülettek – mondta szórakozottan –, hát ez nagyszerű! Mire a nő azt felelte, hogy nincsen ebben az égvilágon semmi nagyszerű, mert hatan vannak, és a Tücsök már nagyon öreg, már nem tudja fölnevelni a kölykeit. Egyet talán igen, de a többi biztosan nem.

Mire Dezső, terveiből kizökentve, gondolkodott egy kicsit, aztán elhúzta a száját: hogy akkor nincs más hátra, vízbe kell fojtani őket. Ő azt hallotta, hogy faluhelyen így szokás.

Egy darabig hallgatott, aztán fogta a barna műanyag vödört, és kiment a kezes kúthoz. E. megnézte, kihúlt-e már a szalonnás tarhonya, aztán behívta a kutyát, és enni adott neki. Ez is hozzátartozik az ítéletvégrehajtás előkészületeihez – gondolta –; az áldozatok anyjának el kell, hogy tereljük a figyelmét.

A kutya boldogan jött. Hiába, hogy E.-től mindig bőven kapott enni, kiéhezett és kimerült volt. Üresnek látszó, sötét emlíi szinte súrolták a földet. Mohón, habzsolva evett. Nem is érti az ember, hová fér az a sok tarhonya.

E. kiment a fészerbe, hogy megnézze a kiskutyákat, bár előző nap már éppen elégszer megnézte őket. Most azonban más módon nézegette őket, most azt kellett mérlegelnie, melyiküket hagyja életben. Ott mozgolódtak a rongyokkal kibélelt, lapos papírdobozban.

Választása végül is arra a példányra esett, amelyiknek mind a négy mancsa fehér volt, és a torka alatt is volt egy háromszög alakú, fehér gallér; ez látszott a legéletrevalóbbnak. Őt meghagyta a helyén, a dobozban. A többi berakosgatta a rózsaszínű felmosóvödörbe, és a vödörrel visszament a fürdőszobába, melynek előzőleg bezárta a másik ajtaját, azt, amelyik a konyhába nyílt. Hallatszott, amint az ajtó túloldalán Tücsök még mindig habzsol. Hangosabb volt, mint a kintől hallatszó nyikorgás, csörömpölés.

Dezső jött, hozta a vízzel teli barna vödört; némi tétovázás, bénázás után átöntötte a vizet a barna vödörből a rózsaszínű vödörbe.

Ekkor azonban olyasmi történt, amire egyikük sem számított. A kiskutyák feljöttek a víz felszínére. Úszkáltak, kapálódtak, küzdöttek az életért. Látszott, hogy sok időbe telik, míg annyira kimerülnek, hogy feladják a küzdelmet, és elpusztuljanak. Az olyan ember, akiben megvan a kíméletlenség, de nincsenek meg az ehhez kellő erős idegek, nem bírja végignézni áldozatainak lassú haldoklását. A felnőtt kutya tud úszni, ez közismert. Ám arra, hogy már a másfél napos kutya-kölykök is kitartóan evickélnek, E.-t soha nem figyelmeztette senki!

Dezső fogta a seprűt, annak nyelével tuszkolta a kis állatokat lefelé, a víz alá, de egyszerre csak egyet nyomhatott le, és az is újra meg újra feljött, vinnyogott, levegő után kapkodott. Úgyhogy a Dezső már minden ízében remegett az idegességtől. A Dezső szeretett minden falatra odafigyelve, kényelmesen reggelizni, és bosszankodott, amiért ez a kellemetlen, sőt undorító jelenet elveszi az étvágyát, elrontja a nap kezdetét, végső soron az egész napot. Közben az öreg szuka is meghallotta a fuldokló kölykök vinnyogását. Panaszosan csaholt a konyhában, ahová be volt zárva, kaparta az ajtót. A Dezső megkérdezte, hogy: nem volna-e jobb kivinni a kölyköket, és egész egyszerűen odavágni őket a földhöz?

E. főlegyenesedett, magára terítette a fürdőköpenyét, és szó nélkül kiment.

Először az árnyékszék fölé hajolt, aztán kint az udvarban öklendezett egy darabig. Végül rájött, vagy inkább megsejtette, hogy nem a száján keresztül fog távozni az, ami kikívánczik belőle.

Elöntötte a verejték. Minden erejét össze kellett szednie, hogy kíváncsiorogjon az udvarból, de úgy érezte, mindjárt meghal, ha ki nem menekül onnét. Vagy talán így is, úgy is mindjárt meghal. És közben mintha kötélén húzta volna valaki, úgy botladozott fölfelé az emelkedőn. Aztán elszakadt a láthatatlan kötél, E. pedig lerogyott egy fiatal vadcserezsnyefa mellé, mely még nem volt elég vastag ahhoz, hogy érdemes legyen kivágni. E. belekapaszkodott a fába, és megpróbálta szavakba foglalni, mi a panasz, hogy elmondhassa az orvosának, vagy inkább a mentőknek, ha majd – most, azonnal – felhívja őket. De mindjárt az is eszébe jutott, hogy a telefonja ottmaradt a konyhában, és ő már aligha megy érte vissza.

Fagylaltoskocsi szignálja hallatszott a falu alsó végéből. E. hallotta, amint odalent az udvarban Dezső beindítja a kocsiját. Egy pillanatra felbukkant a fehér Opel Vectra, majd eltűnt az alsó házak falai közt. Nem volt világos, nem is volt már igazán érdekes, vajon Dezső tárgyalni megy ismeretlen célból ismeretlen személyekkel, vagy zuhanyozni megy az iparvárosi uszodába, vagy véglegesen elköltözik E.-től. E.-nek nem ez volt a panasz. E. panasz körülbelül úgy hangzott volna, hogy irtózatossággal fúrja az oldalát a lelkiismeret vagy a kíváncsiság vagy mind a kettő. Mindjárt kifúrja és át is lyukasztja ez a belső furdaló, mely egyre élesebb, és percről percre növekszik. Az ő gyermekkori játszótársnőjének, Zsuzsikának, aki azt kívánta, hogy E. pukkadjon meg, most beteljesül a kíváncsága, és E. tényleg mindjárt meg fog pukkadni!

És még hátra volt a nap nagyobbik része.